

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАННЯ ВНУТРІШНЬОГО ГУДВІЛУ АКТИВОМ, ВІДПОВІДНО ДО МСБО

Сьогодні вартість найбільших світових компаній як мінімум на половину складається з нематеріальних активів, а головним є те, що саме ці активи впливають на ринкову вартість підприємства, її репутацію та інвестиційну привабливість. Отже, сьогодні важливим питанням є визнання та оцінка гудвілу як об'єкта бухгалтерського обліку.

Згідно з П(С)БО 19 гудвіл трактується як «перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань і непередбачених зобов'язань на дату придбання» [5]. Дане визначення допускає виникнення гудвілу та його відображення в обліку тільки у випадку продажу чи об'єднання підприємства. Проте, Податковий Кодекс України, зокрема стаття 14 підпункт 14.1.40, пропонує таке поняття гудвілу: «Це нематеріальний актив, вартість якого визначається як різниця між ринковою ціною та балансовою вартістю активів підприємства як цілісного майнового комплексу, що виникає в результаті використання кращих управлінських якостей, домінуючої позиції на ринку товарів, послуг, нових технологій тощо» [4]. Таким чином можна стверджувати, що ПКУ на відміну від П(С)БО 19, не виключає можливості існування внутрішньо створеного гудвілу.

Визначення поняття «гудвіл», відповідно до МСБО 38 «Нематеріальні активи», відсутнє, проте у цьому стандарті викладені критерії поділу гудвілу на: внутрішньо генерований та набутий в результаті об'єднання бізнесу. Згідно з п. 48-49 даного стандарту, внутрішньо генерований гудвіл не визнається активом, тому що він не відповідає ознаці ідентифікованого ресурсу, а тому і не може бути достовірно оціненим [3].

Ще один стандарт, а саме МСБО 36 «Зменшення корисності активів» спирається на твердження вище зазначеного стандарту, тобто забороняє приймати внутрішньо генерований гудвіл за актив [1].

Проблема визнання внутрішньо генерованого гудвілу є суттєвою, оскільки фактично підприємство не може об'єктивно відображати свою вартість. Однак, його економічна природа дозволяє розглядати внутрішньо генерований гудвіл як умовний актив. Даного висновку можна дійти спираючись на МСБО 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи». Він визначає умовний актив як можливий актив, який виникає внаслідок минулих подій і існування якого підтвердиться лише після того, як відбудеться або не відбудеться одна чи кілька невизначених майбутніх подій, не повністю контрольованих суб'єктом господарювання [2].

Факт існування у суб'єкта господарювання гудвілу виникає у результаті минулих подій, тобто діяльності підприємства за минулі звітні періоди, а також залежить від настання або ненастання події продажу такого підприємства, яке повністю ним не контролюється. Дане судження можна, наприклад, підтвердити тим, що фірма не здатна вплинути на процес її ворожого поглинання. У МСБО 37 також вказується, що незаплановані або інші неочікувані події сприяють надходженню економічних вигід до суб'єкта господарювання [2].

Таким чином, відповідно до вище зазначеного бухгалтерського стандарту, внутрішньо-генерований гудвіл можна визнавати як об'єкт бухгалтерського обліку через відображення його як умовного активу. Інформація про його характер і оціночне значення не відображається в бухгалтерському обліку, але в певних випадках може розкриватися в звітності. Оцінка ймовірності надходження економічних вигід, тобто формування гіпотези розвитку невизначеності, згідно МСБО 37 є предметом професійного судження керівництва підприємства, яке доповнене практикою аналогічних операцій і в деяких випадках висновками незалежних експертів.

Отже, неоднозначне трактування визнання внутрішнього гудвілу активом різними Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку, спричинює проблематику даного питання та потребує подальшого дослідження і удосконалення.

Список використаної літератури:

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS%2036_ukr_2016.pdf
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 37 «Забезпечення, умовні зобов'язання та умовні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS%2037_ukr_2016.pdf
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/IAS%2038_ukr_2016.pdf
4. Податковий кодекс України від 4 жовтня 2018 року № 2530 – VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
5. Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств» затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 07.07.1999 № 163, зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0499-99>